

Monika Jaworska-Witkowska

Między kulturą i edukacją : słowo od redakcji

Rocznik Naukowy Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej w Bydgoszczy.
Transdyscyplinarne Studia o Kulturze (i) Edukacji nr 10, 7-9

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Monika Jaworska-Witkowska

MIĘDZY KULTURĄ I EDUKACJĄ. SŁOWO OD REDAKCJI

Grono sympatyków, jakie stopniowo skupiamy wokół „trans-dyscyplinarnej” formuły programowej naszego czasopisma, stanowią reprezentanci różnorodnych uczelni, o zróżnicowanych stopniach naukowych i profilach zainteresowań badawczych. Wspólnie podejmujemy wysiłek realizacji idei kulturowej misji szkolnictwa wyższego, znanej jeszcze od humboltowskiej wizji uniwersytetu jako wspólnoty ludzi wzajemnie uczących się od siebie. Poprzez takie działania budujemy tradycję akademickich i dyskursywnych przyjaźni, formacji intelektualnych, wspólnoty lektur. Miło nam, że wraz z autorami z uczelni ze Słupska, Szczecina, czy Warszawy integruje się grono autorów z KPSW w Bydgoszczy.

Do oddanego w ręce Czytelnika numeru udało nam się pozyskać prace układające się w cenne dla nas profile tematyczne, tym samym w efekcie otrzymaliśmy następujący zestaw części merytorycznych, zarówno o charakterze teoretycznym jak i praktycznym: (I) PROBLEMY ADAPTACJI, (II) WYZWANIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI, (III) STUDIA Z ESTETYKI, (IV) STUDIA HISTORYCZNE I METODOLOGICZNE, (V) MIĘDZY ANTROPOLOGIĄ A PEDAGOGIKĄ. Zakończenie stanowi odniesienie recenzyjne szczecińskiego doktoranta do publikacji autorstwa Mirosławy Nowak Dziemianowicz z DSW we Wrocławiu, ważnej dla dyskursywności nauk społecznych w kontekście walki o uznanie.

W sekwencji I tego numeru podejmujemy obszary refleksji, które niosą nowe impulsy dla teorii i praktyki pedagogicznej i jej społecznych wyznań, zwłaszcza w obszarze szeroko pojmowanej adaptacji. Stąd mamy tu wgląd w niezwykle ważne wyzwanie rzucone w stronę młodzieży w formie zatroskanego listu autorstwa Lecha Witkowskiego, przedstawione na Kongresie Młodzieży w Bydgoszczy. To swoistego rodzaju manifest międzypokoleniowy, apelujący o zwrócenie uwagi na narastające zagrożenie szans na spotkanie różnorodności składającej się na jakość życia, jego godność i poszanowanie naszych różnic. Problematyka indywidualnych modeli adaptacji jednostek do zmiennych warunków realizacji celów społecznych na przykładzie środowi-

ska doktorantów została przybliżona przez Jarosława Korczaka z Akademii Pedagogiki Specjalnej w Warszawie. Tematyka zaprezentowanych rozważań jest istotna praktycznie i aktualna, a jej podejmowanie wymaga doświadczenia i pilnej obserwacji procesów społecznych, procesów rzutujących na wszelkie przestrzenie funkcjonowania jednostki ludzkiej.

Uzyskaliśmy również wgląd we współczesne wyzwania niepełnosprawności, poprzez śledzenie kluczowej drogi wyzwania się z beznadziei za sprawą – po części autobiograficznego – opisu wysiłku samorealizacji przez auto-transcendencję autorstwa Agnieszki Dul, niepełnosprawnej fizycznie, choć niezwykle dojrzałej intelektualnie i twórczej studentki Akademii Pomorskiej w Słupsku. Hanna Rudomska z KPSW z kolei podjęła próbę kwalifikacji zachowań osób głuchoniewidomych, wyodrębniając w nich zachowania charakterystyczne dla osób z równoczesnym uszkodzeniem wzroku i słuchu i osób z autyzmem. Magdalena Prentka także z KPSW przybliżyła etiologię zaburzeń teorii umysłu u jednostek ze spektrum autyzmu, proponując jednocześnie neuropoznawczą interwencję terapeutyczną.

Monika Jaworska-Witkowska niezwykle konsekwentnie wprowadza w studia z zakresu estetyki ukazując obszar rozpędu teoretycznego do wyobrażania i interpretowania „od nowa” miejsc (kultury) tekstu, wyzyskiwania wartości kulturowej nie-miejsc, wydobywania poznawczych implikacji z dyferencjacji między przestrzenią a miejscem, ale także eksploatacji metafor kartografii umysłowej. Koncepcję doświadczenia estetycznego G.J. Rosego obrazowała z kolei Małgorzata Muszyńska, przybliżając tym samym relacje artysty i odbiorcy, w konfrontacji z wyidealizowanym obiektem artystycznym, co przyczynia się do harmonijnego funkcjonowania umysłu i podnoszenia poczucia własnej wartości, gdy terażniejsze „ja” jest w dialogu z przeszłym „ja”. Rozważania o wychowaniu poprzez sztukę do twórczości i o postulacie poszukiwania i tworzenia wartości proponuje Jerzy Grzegorek z Uniwersytetu Szczecińskiego.

W studia historyczne, ukazując tendencje rozwoju rosyjskiego systemu edukacji Rosji z uwzględnieniem jej trudnych warunków społeczno-gospodarczych i braku stabilizacji w kraju wprowadza czytelnika czołowy znawca pedagogiki rosyjskiej i ukraińskiej w Polsce Marian Bybluk. Studia metodologiczne zostały przybliżone przez eksperta KNP PAN Sławomira Pasikowskiego poprzez przedstawienie zagadnienia triangulacji w obszarze metodologii badań społecznych, jak i humanistycznych w trosce o eliminację ich ograniczeń.

Sekwencję między antropologią a pedagogiką rozpoczyna Monika Jaworska-Witkowska, poprzez prezentację zarysu problematyki dotyczącej budowania

wspólnej przestrzeni badawczej pomiędzy refleksją filozoficzną a problematyką pedagogiczną w szeroko pojętych strukturach humanistyki.

Justyna Ratkowska-Pasikowska i Małgorzata Jarecka-Zyluk z Akademii Pomorskiej w Słupsku ukazały zależności między systemem rodzinnym, kulturą i systemem edukacyjnym a edukacją seksualną. Marta Małecka natomiast przedstawia spotkanie z tekstem kultury, tekstem, który wybucha i przebudza czytelnika do przemiany. Za taki tekst przyjmuje *Biegnącą z wilkami* Clarrys Estès. Autorytety podejrzane z różnicy wyrodzone obrazuje Monika Jaworska-Witkowska. Pomysł na zastosowanie monstrów w *perspektywie autorytetów* podejrzanych jest pozornie ambiwalentny poznawczo i normatywnie. Monstruarium pozwala i pomaga szukać potwierdzenia dla zasadności traktowania potworów i dziwolągów jako repozytorium ludzkich słabości, inności, odmienności, fascynacji, ambicji tożsamościowych, lęków i zachwyty nad nieforemnością i nie regularnością.

Zakończenie stanowi recenzja ukazująca tropy i ślady poszukiwania tożsamości jednostki i wspólnoty poprzez walkę o uznanie w narracjach autorstwa Jerzego Grzegorka.

Ośmielamy się mieć nadzieję, że i ten numer czasopisma wzorem poprzednich zostanie dobrze przyjęty i oceniony w środowisku. Cieszymy się z pozyskania nowych autorów reprezentujących różne pokolenia akademickie, czy rozmaite zainteresowania, a także z doprowadzenia do takiego zarysowania zrębów ważnej problematyki w postaci poszczególnych sekwencji tego numeru, tworzących integralną całość.

Oddając najnowszy numer *Transdyscyplinarnych Studiów o Kulturze (i) Edukacji* w ręce Czytelników jednocześnie zapraszamy kolejnych autorów do współpracy.

Redaktor Naczelna
prof. nadzw. KPSW, dr hab. Monika Jaworska-Witkowska